

30.05.05

ESA-2005-R-12-53

Kaakkois-Suomen tiepiiri
Kauppamiehenkatu 4,
45100 KOUVOLA

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta
Valtatie 5 välillä Tuppurala-Nuutilanmäki

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA) annetun lain (468/94, muutos 267/99) ja YVA-asetuksen (268/99) 6 §:n hankeluettelon kohdan 9c mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan tien uudelleen linjaukseen ja leventämiseen siten, että näin muodostuvan yhtäjaksoisen neli- tai useampikaistaisen tieosan pituudeksi tulee vähintään 10 kilometriä.

Mainitun lainkohdan mukainen Valtatie 5 välillä Tuppurala-Nuutilanmäki ympäristövaikutusten arviointiohjelma on toimitettu Etelä-Savon ympäristökeskukseen 29.03.2005. Etelä-Savon ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Hankkeesta vastaava

Kaakkois-Suomen tiepiiri,
Kauppamiehenkatu 4,
45100 KOUVOLA

Suunnittelukonsultti

Sito-yhtiöt
Tietäjäntie 14
02130 ESPOO

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma, jossa tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta kokonaisuutena, arviointimenettelyn järjestäminen sekä kertoa miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan. Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii arviointiselostuksen, joka tulee julkiseen käsittelyyn. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää lupahakemusasiakirjoihin.

Nyt puheena oleva arviointimenettely tehdään tiesuunnittelua varten, mutta saman aikaisesti laaditaan myös Mikkelin Visulahden osayleiskaavan tarkistusta ja Juvan Loukionmyllyn yleiskaavaa.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Hankkeen tarkoituksena on tutkia valtatie 5 linjausvaihtoehtoja ja arvioida niiden merkittävimmät vaikutukset. Tutkittavat maastokäytävät sijaitsevat nykyisen valtatie pohjoispuolella ja ne perustuvat vuonna 1992 Tiehallinnon toimenpidepäätöksellä hyväksytyn yleissuunnitelman ratkaisuun. Tarkastelualue on noin 21 kilometrin pituinen valtatiejakso sekä siihen välittömästi liittyvät muut yleiset ja yksityiset tiet sekä kadut. Kohde sijaitsee Mikkelin kaupungin ja Juvan kunnan alueilla.

Valtatie 5 on Helsingin ja Kuopion välillä osa liikenne- ja viestintäministeriön esityksen mukaista valtakunnallista runkotieverkkoa sekä yleiseurooppalaista TEN-tieverkkoa. Mikkelin ja Juvan väli ja siitä erityisesti geometrialtaan huonompana osuus Tuppurala-Nuutilanmäki korostuu liikenteellisenä pullonkaulana, kun Mikkeliin tiehen liittyvät valtatie 13 ja 15 sekä Juvalla valtatie 14. Tarkastelujaksolla onkin ollut 1980-luvun lopulta lähtien vakavia sujuvuus- ja liikenneturvallisuusongelmia. Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien tiheyden kannalta osuus kuuluu runkotieverkon vaarallisimpiin. Liikenteen kasvun myötä liikenneolosuhteet huononevat, minkä johdosta tieosuus tulisi pikaisesti parantaa. Liikenneolosuhteisiin tuo erityisesti ongelmia raskaan liikenteen suuri ja viime vuosina erityisen voimakkaasti kasvanut määrä.

Suunnitelmaratkaisujen on täytettävä liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden parantamisen sekä niiden ja tieverkollisen aseman edellyttämän teknisen tason saavuttamiseksi asetetut tavoitteet. Tehtyjen suunnitelmien ja selvitysten perusteella runkoverkolta edellytettyä tasoa on suunnitteluvälillä vaikea saavuttaa nykyistä tietä parantamalla. Nykyisessä tiekäytävässä parantaminen edellyttäisi käytännössä uuden tien, eritasoliittymien ja rinnakkaistiestön rakentamista varsinkin Mikkelin kaupungin puoleisessa päässä tiheään nauhamaisen asutuksen ja muun maankäytön keskelle.

Tutkittavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tutkitaan neljää vaihtoehtoa:

- Vaihtoehto 0+ (nykyisen valtatieparantaminen)
- Vaihtoehto 1A (nelikaistainen, kaksiajoratainen tie Saarijärven linjausvaihtoehdolla A)
- Vaihtoehto 1B (nelikaistainen, kaksiajoratainen tie Saarijärven linjausvaihtoehdolla B)
- Vaihtoehto 1C (nelikaistainen, kaksiajoratainen tie Saarijärven linjausvaihtoehdolla C).

YVAssa tutkitaan tien ja tiejärjestelyjen järeää parantamista ja verrataan tätä 0+ vaihtoehtoon. Uuteen maastokäytävään sijoittuvissa vaihtoehdoissa (1A, 1B ja 1C) tutkitaan tavoitetilan vaihtoehtoina vain nelikaistaisia poikkileikkauksia. Tavoitetilan vaihtoehtojen lisäksi pohditaan YVAn yhteydessä tien vaiheittain rakentamista, keinoina esim. keskikajteellinen ohituskaistatie.

Vaihtoehdossa 0+ tutkitaan nykyisen valtatieparantamista ja se toimii vertailuvaihtoehtona. Vaihtoehto sisältää mm. välin Norola-Huuhanaho muuttamisen keskikajteelliseksi ohituskaistatiejaksoksi, tielinjauksen parantamisen välillä Huuhanaho-Nuutilanmäki, kaksi uutta eritasoliittymää sekä pienempiä liittymäjärjestelyjä.

Vaihtoehdoissa 1A, 1B ja 1C uusi valtatie sijoittuu samaan maastokäytävään nykyisen valtatie pohjoispuolelle välillä Visulahti-Huuhanaho. Vaihtoehdot eroavat linjauksen osalta Saarijärven kohdalla Huuhanahosta eteenpäin. Vaihtoehto 1A on vuonna 1992 tehdyn toimenpidepäätöksen mukainen.

Vaihtoehdot ovat tieverkoltaan, liittymien päätyypiltään sekä rinnakkais-tieksi jäävän vanhan valtatie ratkaisuiltaan samanlaisia. Valtatie kaikki liittymät ovat eritasoliittymiä. Valtatie on poikkileikkaukseltaan kaksiajoratainen ja nelikaistainen.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteena on selvittää riittävät todelliset parantamisvaihtoehdot YVA:n ja tiesuunnittelun tueksi. YVA-selotuksessa esitetään mitä suunnitelmia, lupia ja päätöksiä hankkeen yhteydessä tulee tehdä ennen lakisääteisen yleissuunnitelman laatimista tai ennen rakentamisen aloittamista. Hankkeen toteuttamiseen tarvittavia lupia ja päätöksiä ovat ainakin:

- Mahdolliset kaavamuutokset
- maa-aineslain mukaiset ottamisluvat
- ympäristölupaviraston myöntämät luvat
- murskaustoimintaan tarvittavat ympäristöluvat
- maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat meluntorjunnassa
- rakentamisen aikaiset luvat

- mahdollisesti luonnonsuojelulain 49§:n mukainen lupa poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellosta

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu YVA-lain ja asetuksen mukaisesti Länsi-Savo-lehdessä. Arviointiohjelma on kuulutettu Mikkelin kaupungin ja Juvan kunnan ilmoitustauluilla 1.4-2.5.2005. Arviointiohjelma on ollut ko. ajan nähtävillä Mikkelin kaupungin virastotalon palvelupisteessä, Mikkelin kaupunginkirjastossa, Juvan kunnanvirastossa ja Juvan kunnankirjastossa. YVA-ohjelma on ollut myös nähtävillä hankkeen internet-sivuilla osoitteessa www.tiehallinto.fi/vt5yva.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Luettelo pyydetyistä lausunnoista sekä mielipiteiden esittäjistä on liitteenä. Lausuntoja on annettu 7 kpl. Mielipiteitä on esitetty 11 kpl.

3.1 Lausunnot

Etelä-Savon Maakuntaliitto toteaa, että tutkittavat vaihtoehdot ovat oikeat ja niitä on riittävästi. Arviointiohjelmassa voisi paremmin tuoda esille vaiheittain rakentamisen vaihtoehdon. Ohjelmassa on otettu hyvin huomioon kaavatilanne ja kaavoitustarpeet.

Arvioitavien vaikutusten listaan tulisi lisätä arvio vaihtoehtojen tarvitsemien maa-ainesten määristä ja niiden ottopaikoista.

Itä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto vaikutusarvioinnissa tulisi esittää myös tarvittavat indikaattorit ja millaista asiantuntemusta asiantuntija-arvioijat edustavat. Arviointiprosessiin tulisi ottaa mukaan paikallinen sosiaali- ja terveysalan asiantuntemus (Mikkelin kaupungista ja Juvan kunnasta)

Meluvaikutusten arvioinnissa tulee toimia STM:n ohjeiden mukaisesti ja arvioida vaikutukset erikseen yö- ja päiväajalta. Erikseen on huomioitava melusta erityisesti häiriintyvät kohteet. Tulisi myös selvittää toimenpiteet, joilla eri toteuttamisvaihtoehdoissa voidaan rajoittaa ja ehkäistä meluhaittoja. Eri toteuttamisvaihtoehtoja aiotaan ohjelman mukaan vertailla melualueilla asuvien lukumäärän perusteella, arviointi on kuitenkin tehtävä oleellisesti monipuolisemmin sanallisesti arvioiden ja vertailla vaihtoehtoja STM:n ohjeiden mukaisesti.

Loukionmyllyn yleiskaavan seurannaisvaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen tulee arvioida ohjelmassa esitettyä laajemmin.

Juvan kunta toteaa, että tutkittavat vaihtoehdot ovat riittävät. Vaikutusarvioinnissa tulee riittävästi keskittyä myös ihmisille aiheutuviin vaikutuksiin.

Maakuntamuseolla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Osallistuminen järjestetään riittävällä tasolla, vaikutusten arvioinnissa huomioidaan maisemat, kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö. Huomiota tulee kiinnittää Loukion myllyn maisema- ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin, valtakunnallisiin merkittäviin kulttuuriympäristöihin (Inkilän, Tietin, ja Loukion alueet ja Sairilan koulukoti), maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Muinaismuistojen osalta painopisteenä on Visulahti, jossa tarvitaan mahdollisia lisätutkimuksia.

Mikkelin kaupunki toteaa, että sillä ei ole huomauttamista arviointiohjelman sisällöstä tai tavoitteista.

Mikkelin kaupunki/ympäristöpalvelut huomauttaa, että ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan tulee ottaa mukaan soveltuvin osin tiehankkeen vaikutus ilmastonmuutokseen ja toisaalta ilmastonmuutoksen vaikutukset ja sopeutumistoimet liikenteeseen. Jos hankkeessa päädytään johonkin vaihtoehdoista 1, tulee varmistua siitä, että tarvittavat ympäristöhaittojen torjuntatoimet toteutetaan sekä uudella että vanhalla tielinjauksella.

Museovirastolla ei ole muinaisjäännösten suojelun osalta arviointiohjelmaan huomautettavaa. Kulttuurimaiseman kannalta herkin osa on Saarijärven-Myllylammen välinen kannas ja lähiympäristö. Sen vuoksi on tärkeää, että vaikutusten arvioinnissa on hyvät havainnepiirrokset ja –valokuvat eri vaihtoehdoista näissä ympäristöissä.

3.2 Mielipiteet

Haapataipaleen asutusalueen asukkaat antavat puollon linjaukselle 1C. Ratkaisua puoltaa asutusalueen kannalta liikennemeluasiat, kiinteistöjen arvon säilyminen, liikenneturvallisuus, rakentamisaikataulu, ympäristöasiat, liittymien järjestäminen ja mahdollisuudet asuinalueen kehittämiseen.

A.A. ja B.B. vastustavat Saarijärven ylittävää linjausta 1 A sillä se rikkoisi järven kauniin kokonaisuuden ja aiheuttaisi laajat meluhaitat.

C.C. ja D.D vastustavat uutta maastokäytävää Huuhanahossa, tie on parannettava entisellä linjauksella. Tilan rakennusryhmällä on todettu olevan arvoa rakennushistoriallisesti sekä maisemallisesti. Tila on han-

kittu kaksi vuotta sitten siinä uskossa, ettei uutta valtatie linjausta lähelle tule.

Kalastuskunta RN:ot 1 ja 5 vastustaa Saarijärven ylittävää linjausta 1 A. Aiheuttaisi haittaa kalataloudelle vesien likaantumisen myötä ja laajat meluhaitat. Puoltaa vaihtoehtoa 1 B.

E.E. ja F.F. vastustavat Saarijärven ylittävää linjausta 1 A. Aiheuttaisi laajat meluhaitat sekä haittaa virkistyskäytölle ja kalastukselle. Vesi saastuisi. Kannattavat vaihtoehtoa 1C.

G.G. ja H.H. vaativat uuden tielinjauksen siirtoa tilansa pohjoisrajalle.

I.I., J.J., K.K. ja L.L. huomauttavat että vaihtoehto 1 jättäisi Visulahden alueen kahden suuren tien väliin. Luonnonarvoiltaan merkittävä alue joutuisi alttiiksi melusaasteelle sekä hiukkas- ja kemiallisille päästöille. Liito-oravan ja muiden eläinten kulku estyy.

Aluetta halkoo jo nyt leveät sähkölinjaleikkaukset, tie leikkaisi uuden leveän linjauksen. Retkeily ja samoilualueet pirstoutuvat. Maatilat eivät olisi enää elinkelpoisia. Vanhat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatilat (Heikkala ja Lampila) ovat toimineet nykyisillä paikoillaan jo 1500 luvulta lähtien.

Vaihtoehtoa O+ tulee arvioida todellisena vaihtoehtona. Linjauksen lähistön ihmiset ja eläimet ovat tottuneet meluun ja päästöihin, teknisillä ratkaisuilla haittoja voidaan vähentää.

M.M. ja N.N. kannattavat vaihtoehtoa O+ tai vaihtoehtoa 1 tulee eräiltä osin tarkistaa kiinteistöillä aiheutuvien haittojen johdosta.

O.O ja P.P. vastustavat Saarijärven ylittävää linjausta 1 A. Aiheuttaisi laajat meluhaitat sekä haittaa virkistyskäytölle ja kalastukselle. Kannattavat vaihtoehtoa O+, eli vanhan tien parantamista Loukion kohdalla.

Saarijärviliike vastustaa Saarijärven ylittävää linjausta 1 A. Valmistelevalle asiasta yksityiskohtaisen lausunnon syyskuuhun mennessä.

Q.Q. ja R.R. toteavat, että Lampilan tilaan on kohdistunut liian monia pakkolunastushankkeita. Yksin voimalinjoja tilan alueella on 2,7 km. Valtatie viittä ei saa suunnitella Lampilan tilan maille eikä lähialueille, koska hankkeita on kohdistunut kohtuuttoman paljon saman tilan kohdalle. Toiminta olisi perustuslain vastaista ja ihmisoikeusrikos.

Tiehankeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutukset tulee selvittää Lampilan ja muiden arvokkaiden kulttuurikohteiden osalta. Valtatie 5 –

hankkeen vaihtoehto 1:llä yhdessä muiden pakkolunastushankkeiden kanssa on vakavat sosiaaliset, sosioekonomiset ym. vaikutukset Lampilassa. Vaihtoehto 1:llä on vakavat vaikutukset mm. maamenetysten kautta EU-kelpoisiin maataloihin kuten Lampilaan, maamenetykset uhkaavat tiejärjestelyjen kautta. Satoja vuosia vanha, kulttuurihistoriallisesti arvokas tieyhteys Lampilan talouskeskuksesta metsäpalstoille menetettäisiin. Metsänhoidon kustannukset nousisivat ja elämä yleisesti vaikeutuisi.

Terveellinen, puhdas, työ- ja elinympäristö menetettäisiin, tiemelu kuuluisi tilalle jatkuvana. Päästöt lisääntyisivät. Mahdollisuus virkistämiseen menetettäisiin.

Reitojan puro on Etelä-Savon metsäkeskuksen inventoinnissa vuonna 2002 todettu arvokkaaksi metsälakikohteeksi. Reitojan varrella kasvaa mm. harvinaista kaiheorvokkia. Puron mete-inventoinnissa kerrotaan mm. "Harvinaisen pitkä yhtenäinen moni-ilmeinen puroelinympäristö, jossa paikoin uoma virtaa moniosaisena. Kohteen välittömässä lähipiirissä on reheviä korpilaikkuja, sekä toisaalta kivikkopohjaista luonnon-tilaista purouomaa tyypillisine sammallajineen."

Tie katkaisisi myös Tuuterinsuolta alkavan puron (Lampilan puro, metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö). Puron varrella kasvaa mm. harvinaista lehtovirmajuurta ja kaiheorvokkia. Lisäksi tie katkaisisi liito-oravayhdyskuntia ja muiden metsäeläinten elinympäristön.

Lampilan sydänmaa on tärkeä hiljainen virkistysalue. Nykyisten ympäristökäsitysten mukaan tietä ei saa rakentaa tällaiselle alueelle, vaan tie on rakennettava jo olemassa olevan tien viereen eli tässä tapauksessa nykyisen 5-tien eteläpuolelle. Valtatiehanke (vaihtoehto 1) on kestävä kehityksen vastainen.

Lampilan alue on kokonaisuudessaan vanhaa, ainakin 1000-vuotista asuinalueita, jolta on löytynyt runsaasti muinaisjäännöksiä. Lampilan Heilasanmäen torppa jäisi tien alle, torpassa asui ruhtinatar Natalia Demidoff 1940-41. Lampilan kulttuurimaisema tuhoutuisi tiehankkeen myötä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on tutkittava myös valtatie 5:n eteläpuolinen linjaus, joka on perusteettomasti jätetty pois tarkastelusta. Vaihtoehtoja on oltava useita ja ne on tuotava tasavahvoina esille.

Mikkelin kaavat eivät anna oikeaa kuvaa alueen kulttuuri- ja luontokohteista. Enviro Oy:n luontoselvitykset ovat epäluotettavia. Myös arviointiohjelmassa on väärää tietoa 5-tien suunnitteluhistoriasta. Arviointiohjelma on asetettu loukkaavasti nähtäville maatalousyrittäjille kii-reeseen kevätkaaan.

Kirjeessä on liitteenä inventointiaineistoa Lampilan tilaa koskien.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Etelä-Savon ympäristökeskus esittää, ottaen huomion myös arviointiohjelmasta saadut lausunnot ja mielipiteet, arviointiohjelmasta seuraavaa:

4.1 Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa esitetään tiedot hankkeesta, sen sijainnista ja hankkeen tarkoituksesta selkeästi ja havainnollisesti. Tarvetta on riittävästi perusteltu, erityisesti liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta. Hankkeen toteuttamisen ajankohdasta ei ole esitetty edes arviota, mitä on pidettävä puutteena.

Toteuttamisen edellyttämät luvat ja päätökset on pääpiirteittäin esitetty. Ohjelmassa mainittujen lupien lisäksi hanke saattaa edellyttää myös luonnonsuojelulain 49§:n mukaista lupaa poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämiskiellosta, mikä tosin todetaan ohjelmassa toisaalla.

Jotta prosessi olisi kokonaisuudessaan selkeä, olisi syytä esittää tarkemmin miten tien suunnittelu kokonaisuutena etenee. Samoin tulisi pyrkiä antamaan selkeämpi kuva YVA-menettelyn, tiesuunnittelun ja kaavoituksen yhteen liittämisestä ja minkä lisäarvon YVA-menettely kokonaisuuteen tuo.

Aikaisemmat suunnitelmat ja selvitykset on kuvattu hyvin.

4.2 Vaihtoehtojen käsittely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn olennainen osa on hankkeen ja sen vaihtoehtojen avoin tarkastelu. Tässä hankkeessa tarkasteluun on otettu neljä vaihtoehtoa, joista 1A, 1B ja 1C perustuvat suurelta osin tiesuunnitelmaan 1991 ja toimenpidepäätökseen 1992 poiketen toisistaan Saarijärven seudun ratkaisujen osalta. Vertailuvaihtoehtona on 0+ eli nykyisen valtatieparantaminen.

Arvioitavien vaihtoehtojen perustellaan arviointiohjelmassa lähinnä viittaamalla aiempiin suunnitelmiin ja selvityksiin. Perustelua tulee täydentää tältä osin arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelman mukaan runkotieverkolta edellytettävää tasoa on vaikea saavuttaa parantamalla nykyistä tietä. Tämän mukaan todellisia, tavoiteasettelun täyttäviä vaihtoehtoja saattavat ollakin vain 1A, 1B ja 1C. Jotta vertailuvaihtoehtoon 0+ ympäristövaikutuksia voidaan konkreettisesti arvioida, arviointiselostuksessa tulee selvittää tarkemmin, millaisia parannuksia hanke vaatii nykyisellä tielinjauksella, kuten rinnakkaistieverkon ja risteävät tiejärjestelyt ja mahdolliset tielinjauksen tarkistukset/levennykset. Esitystapana kartta kertoisi asiasta havainnollisesti, arviointiohjelmassa vaihtoehtoon 0+ edellyttämät toimenpiteet on esitetty pääpiirteittäin sanallisesti. Myös vaihtoehtoon 0+ tietopohja tulee olla samalla tasolla kuin muidenkin vaihtoehtojen, jotta vaikutusvertailu on mahdollista.

Samalla tulee tarkemmin selvittää, onko vaihtoehdolla 0+ mahdollista täyttää tavoiteasettelun vaatimukset.

Kaikki uudet linjausvaihtoehdot 1A, 1B ja 1C sisältävät ongelmia mm. uhanalaisten eläinlajien suojelun sekä luonnon- ja kulttuurimaisemakysymysten kannalta. Kun otetaan huomioon vaikutusalueen nykyinen maankäyttö mm. Visulahden seudulla ja kaavoitustilanne, on hankkeen vaihtoehdot kuitenkin katsottava riittäviksi. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tuleekin tältä osin korostaa YVA-asetuksen edellyttämää haitallisten vaikutusten ehkäisyn ja rajoittamisen tarkastelua.

Vaiheittain rakentamisen periaate mm. erilaisilla poikkileikkauksilla jää arviointiohjelmassa epäselväksi ja sen selkeyttämiseen tulee paneutua arviointiselostuksessa.

4.3 Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelman luvussa 5 on kerrottu ympäristön nykytilasta sekä arvioitavista vaikutuksista. Arviointiohjelmassa on käyty läpi alueella tehdyt ympäristöselvitykset ja esitetty lisäselvitysten tarve. Ympäristön nykytilatietoa, kuten tehtyjä selvityksiä, ei kuitenkaan arviointiohjelmassa vielä esitetä kaikilta osin yksityiskohtaisesti. Arviointiselostuksessa selvitys ympäristöstä tulee kuvata riittävän kattavasti perustuen esitettyihin selvityksiin, sekä jo valmiina oleviin tietoon että arviointiprosessin aikana laadittaviin lisäselvityksiin tai muuten esiin tuleviin seikkoihin.

Yleisesti ottaen arviointiohjelmassa on mukana keskeiset arvioitavat seikat, mutta indikaattoreita on tuotu vähemmän esille, mitä voi pitää puutteena. Myöskään ei ole esitetty tietoja hankkeen arvioinnin tekijöistä ja heidän asiantuntemuksestaan.

Arvioitaviin ympäristövaikutuksiin ympäristökeskus esittää seuraavia tarkennuksia ja lisäyksiä:

Vaikutukset ihmisiin ja yhteisöihin

Puhtaasti sosiaalisten vaikutusten lisäksi tulee ottaa huomioon taloudelliset vaikutukset alueen elinkeinoille. Arvioitavia seikkoja tässä suhteessa ovat mm. liikennevirtojen muuttuminen ja estevaikutus esim. maatiiloilla.

Melu ja päästöt

Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston lausunnossaan esittämät huomiot. Tarkastelussa on huomioitava melusta erityisesti häiriintyvät koh-

teet. Tulisi myös selvittää toimenpiteet, joilla eri toteuttamisvaihtoehtoisissa voidaan rajoittaa ja ehkäistä meluhaittoja.

Tältä osin vaikutusalue saattaa olla esimerkiksi Saarijärven vesistöalueella selvästi laajempi kuin arviointiohjelmassa on esitetty ja sitä tulee täsmentää arviointiselostuksessa.

Niillä kohdin, jossa tielinjaus kulkee lähellä olemassa olevaa asutusta, tulee tieliikenteen mahdollisesti aiheuttaman tärinän vaikutus huomioida.

Lisäksi on otettava huomioon kohteet, joilla on ollut toimintaa, josta on voinut aiheutua maaperän pilaantumista. Etelä-Savon ympäristökeskuksen pilaantuneiden maiden rekisterin mukaan näitä kohteita sijaitsee erityisesti nykyisen valtatie 5:n linjauksen lähistöllä. Alustavasti on löydetty seitsemän vaikutusalueen kohdetta, jotka saattavat tarvita lisäselvityksiä ja tutkimuksia ennen käyttöönottoa. Ympäristökeskus antaa arvioijan käyttöön omat tietonsa.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntaan

Kaavoitustilanne on kuvattu hyvin, samoin hankkeen yhtymäkohdat maankäytön suunnitteluun antavat hyvät lähtökohdat hankkeelle.

Arviointiohjelma ei sisällä viittausta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteiden mukaiseen tarkasteluun ja arviointiin. Tällainen arviointi on syytä tehdä. Arviointiselostuksessa tulee soveltuvilta osin arvioida, miten hanke ja sen vaihtoehdot toteuttavat alueidenkäyttötavoitteita mm. eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun, kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön ja luonnonvarojen sekä toimivien yhteysverkostojen yleis- ja erityistavoitteiden osalta.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Kuten Museovirasto lausunnossaan toteaa, kulttuurimaiseman kannalta herkin osa on Saarijärven-Myllylammen välinen kannas ja lähiympäristö. Sen vuoksi on tärkeää, että arviointiselostuksessa on hyvät havainnepiirrokset tai mahdolliset kuvaupotukset eri vaihtoehtoista näissä ympäristöissä.

Varsinaisen valtatiealueen lisäksi on kaikkien vaihtoehtojen osalta otettava huomioon rinnakkaisteiden aiheuttama kerrannaisvaikutus alemmalle tieverkolle ja se vaikutus maisemaan.

Muinaisjäännösten selvitystarpeen määrittää muinaismuistolaki. Kiinteiden muinaisjäännösten osalta on syytä selvittää myös historiallisen ajan kohteet. Mahdollisten lisäselvitysten osalta tulee toimia maakuntamuseon ohjeiden mukaisesti.

Tältä osin arvioinnissa kannattaa hyödyntää Pohjoismaiden ministerineuvoston julkaisua "Kulttuuriympäristö ympäristövaikutusten arvioin-

nissa" (Nord 2002:5). Julkaisussa on esitetty mm. käytännöllinen tarkistuslista arviointiselostuksen laadun varmistamiseksi.

Vaikutukset luontoon ja vesistöihin

Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon olevan aineiston ja tehtyjen luontoselvitysten lisäksi ohjelmatyön aikana esiin tulevat seikat. Luonnon arvokohteena tulisi mainita myös yksittäisten lajien mahdolliset esiintymät.

Hankkeen este/jakava vaikutus eri eläinlajien kannalta tulee mainita selvitetävänä vaikutuksena ja esittää miten em. vaikutusta voidaan lieventää. Esimerkiksi vaikutus riistalintuihin (esim. metso) saattaa olla merkittävä.

Myllylampi on todettu liitekartalla valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön osana, lisäksi tulisi tuoda esille sen erityisarvo arvokkaana pienvetenä ja esimerkiksi Saukon esiintymisalueena.

Ympäristökeskus pitää tärkeänä että tien rakentamisesta sekä tien käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuvat riskit pohja- ja pintavesien laadulle, pohjaveden määrälle ja virtausolosuhteille sisältyvät arviointiselostukseen.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Arviointiselostuksessa on tienrakentamiseen otettavien maa-ainesten ottopaikkojen lisäksi tarkasteltava myös mahdollisten läjityspaikkojen, murskaus- ja asfalttiasemien aiheuttamia vaikutuksia.

4.4 Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistumismahdollisuuksien turvaaminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Hankkeesta tiedotetaan ja järjestetään informaatiotilaisuuksia YVA-menettelyn eri vaiheissa. Hankkeesta saa tietoa myös Tiehallinnon Internet-sivuilta. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta.

4.5 Raportointi

Arviointiohjelma on yleisesti ulkoasultaan ja sisältörakenteeltaan selkeä.

Vaihtoehtojen 0+ kuvausta tulee parantaa arviointiselostuksessa. Vaihtoehtojen vertailutapa ja sen periaatteet tulee esittää selkeästi. Vaihtoehtojen vertailua ja vaikutusten tarkastelua on tarpeen mukaan havainnollistettava taulukoin, havainnekuvoin ja kartta-aineistolla.

4.6 Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma sisältää varsin hyvin asiat, jotka YVA-lain ja asetuksen mukaan tulee esittää arviointiohjelmassa. Vaikutusten selvittämistä esitetään monipuolisesti. Osallistuminen on kuvattu hyvin ja se on riittävän monipuolinen.

Esitetyn arviointiohjelman sisällön tarkistustarpeet liittyvät lähinnä hankekokonaisuuden kuvauksen täydentämiseen, esitettyjen vaihtoehtojen perustelujen ja kuvauksen täydentämiseen sekä selvitysmenetelmien ja indikaattoreiden kuvaamiseen. Eri menetelmillä saadut aineistot/tulokset tulee koota johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi arviointiselostukseen.

Aineistoon ja saatuihin tuloksiin liittyvät epävarmuustekijät on tuotava esiin. Arviointiselostuksen informatiivisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Arviointiselostuksen tulee olla havainnollinen ja ymmärrettävä siten, että keskeisten vaihtoehtojen vertailu on mahdollista. Lisäksi ympäristökeskus korostaa erityisesti YVA-asetuksen edellyttämää haitallisten vaikutusten ehkäisyn ja rajoittamisen tarkastelua.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä 06.06.2005 alkaen ympäristöhallinnon www-sivulla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/esa> ja virka-aikana yhden kuukauden ajan yhdessä arviointiohjelman kanssa seuraavissa paikoissa:

Mikkelin kaupungin virastotalon palvelupisteessä, Maaherrankatu 9-11, Mikkelä,

Juvan kunnan virastotalolla, Juvantie 13, Juva,

Etelä-Savon ympäristökeskus, Jääkärintie 14, Mikkelä.

Johtaja

Heikki Teräsvirta

Diplomi-insinööri

Eero Korhonen

6. LIITTEET

Arviointiohjelmasta pyydetty lausunnot ja mielipiteet

Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimus-osoitus

Suoritemaksu 4880 €

Jakelu Kaakkois-Suomen tiepiiri, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi Alueelliset ympäristökeskukset
Suomen ympäristökeskus
Ympäristöministeriö
Itä-Suomen ympäristölupavirasto
Lausunnon antajat

LIITE 1**PYYDETYT LAUSUNNOT**

Etelä-Savon maakuntaliitto
Itä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto
Juvan kunta, kunnanhallitus
Maakuntamuseo
Mikkelin kaupunki, kaupunginhallitus ja ympäristöpalvelut
Museovirasto

MIELIPITEET

Haapataipaleen asutusalueen asukkaat/Suikki Mika
Heinikainen Maarit ja Hyle Jorma
Kakriainen Hannu ja Miettinen Stina (Lehtimäen tila)
Kalastuskunta RN:ot 1 ja 5/Häkkinen Martti
Majanen Heikki ja Raija
Matiskainen Rauni ja Rahikainen Liisa
Parkkamäki Stina, Warttinen Stina, Warttinen Anni ja Warttinen Otso (Heikkalan tila)
Piispa Matti ja Marita (tilat Murtola, Väärä ja Särkimäki)
Rosenlöf Markku ja Penttinen Risto
Saarijärviliike/Majanen Heikki
Taskinen Terhi ja Jouko (Lampilan tila)

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA
MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1237/2003) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä.